

Senstančios visuomenės įtaka šalies gyvenamojo būsto ir kredito rinkai

Tadas Povilauskas

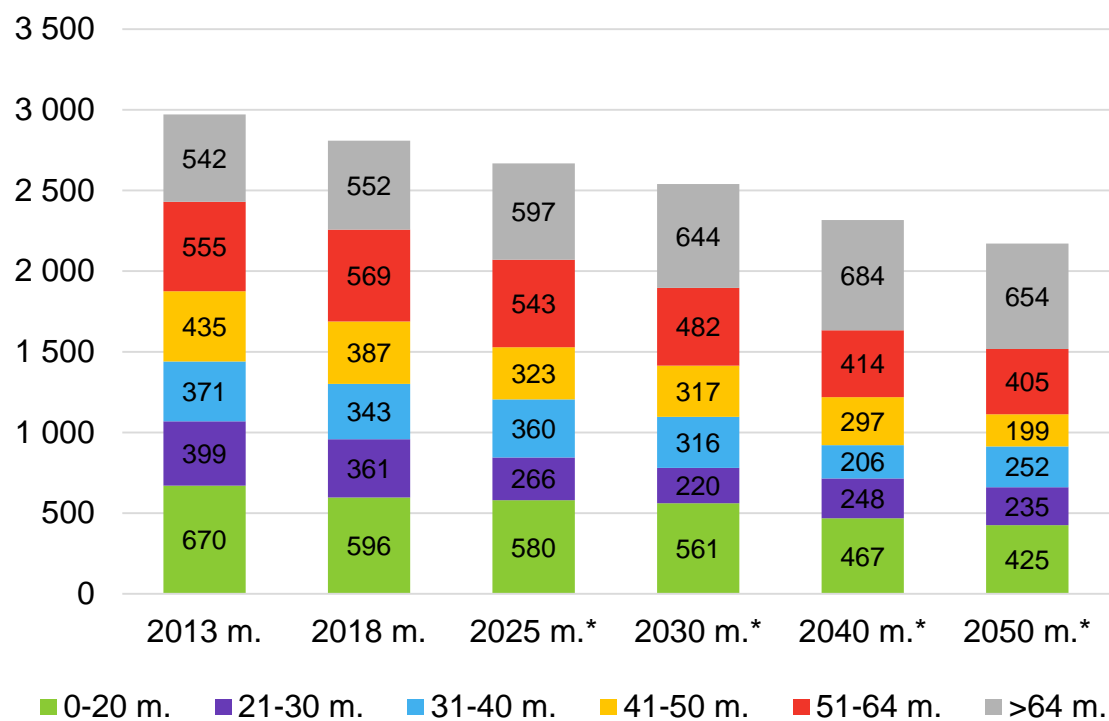
SEB banko vyriausiasis ekonomistas

2018 m. lapkričio 29 d.

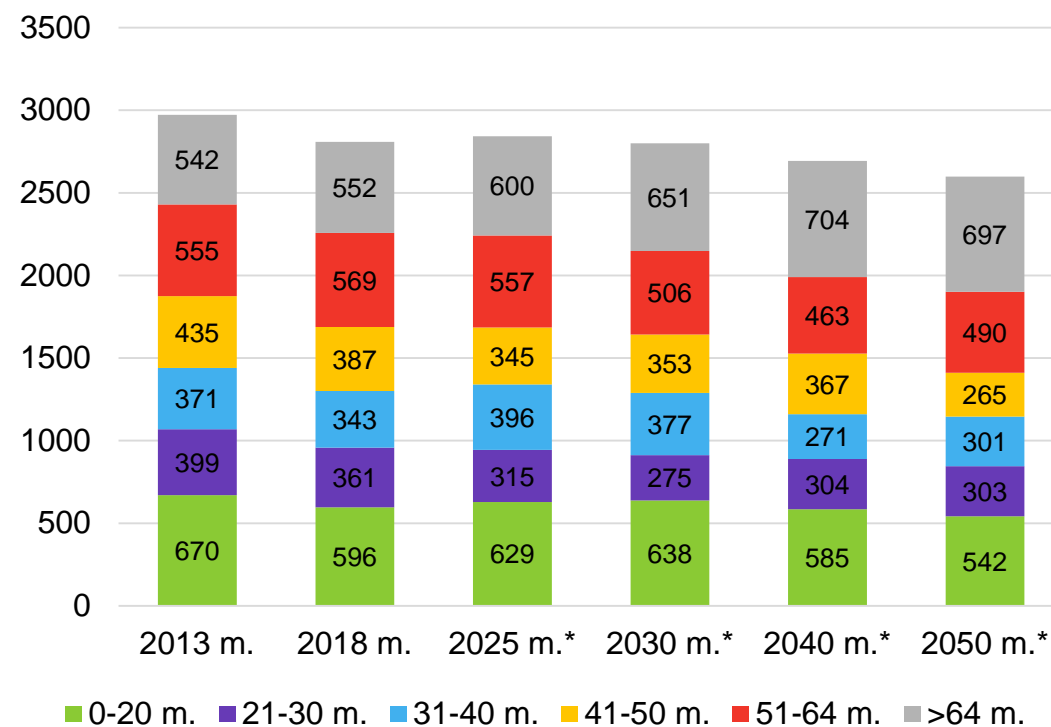
Mažiau 20–40 metų, daugiau vyresnio amžiaus žmonių

Lietuvos gyventojų skaičius (tūkst.)
A scenarijus

A scenarijus – nedidelė neigiama migracija

Lietuvos gyventojų skaičius (tūkst.)
B scenarijus

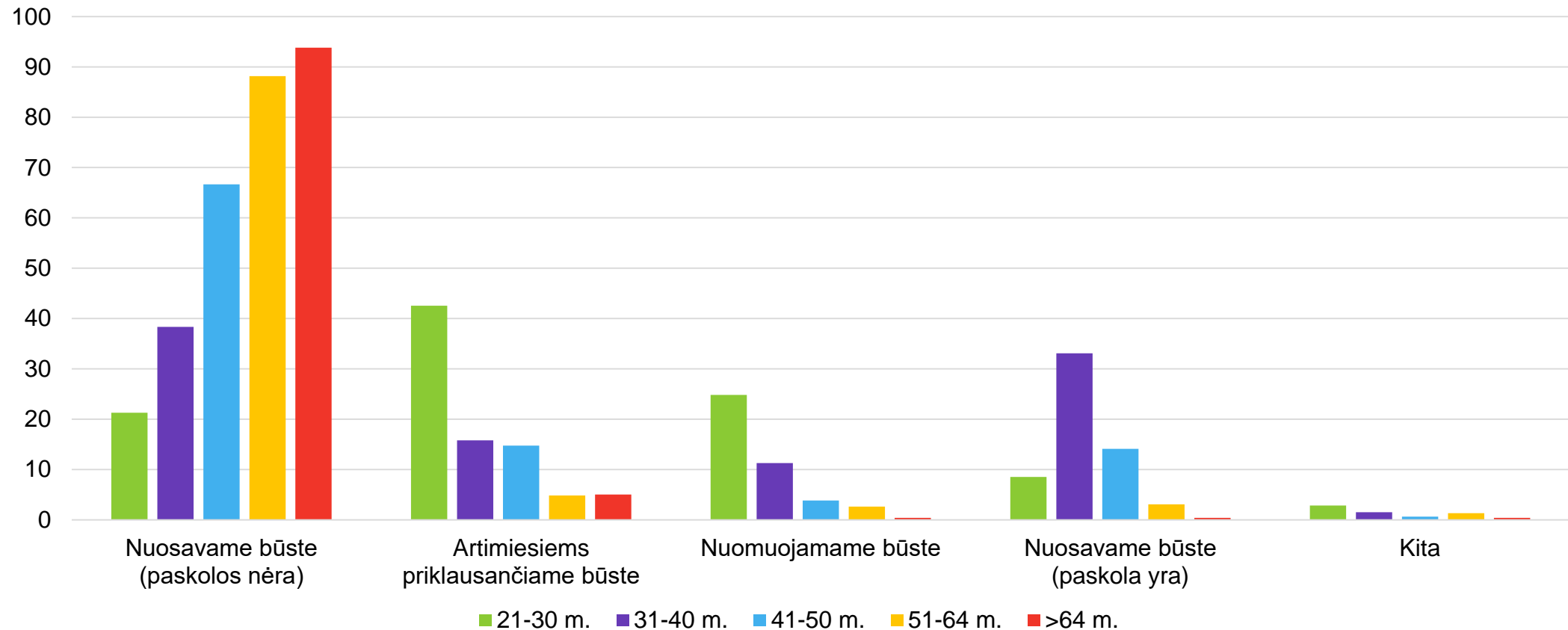

B scenarijus – nulinė migracija

*Progozė
Šaltinis Eurostatas.

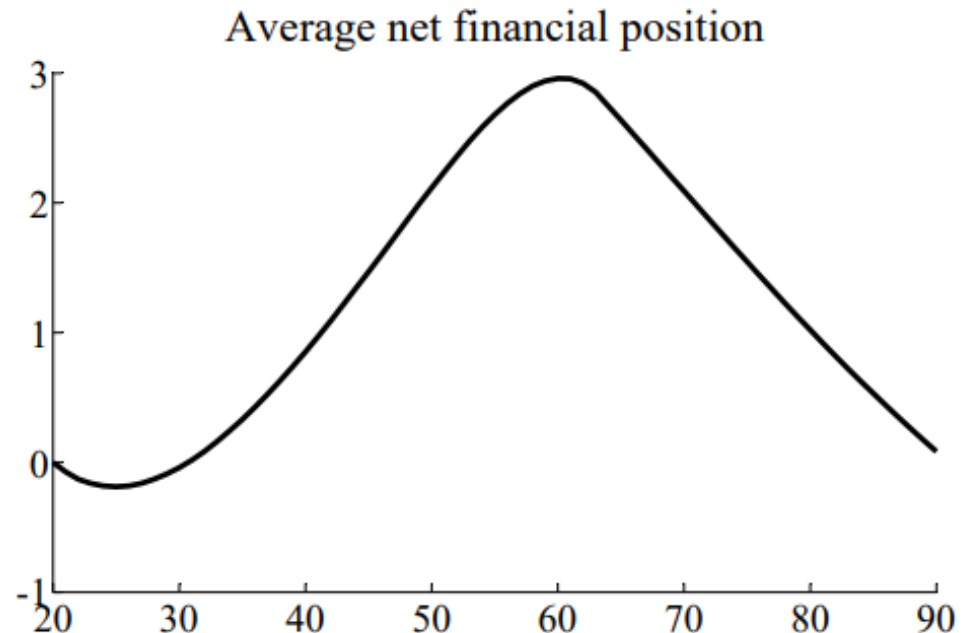
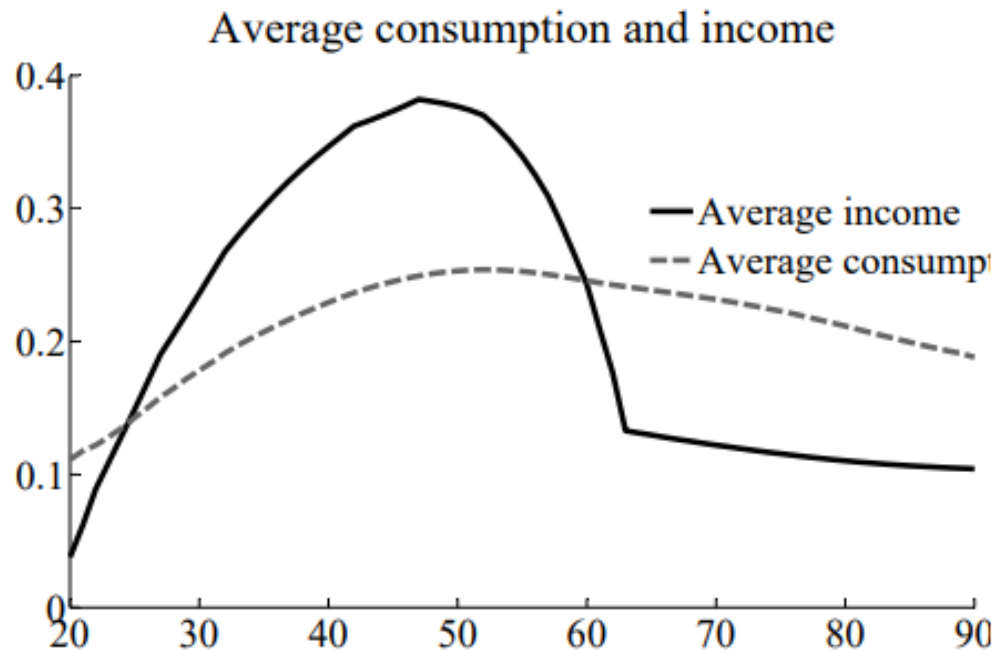
Būsto nuosavybė koncentruojama vyresnio amžiaus gyventojų rankose

Kur gyvena namų ūkiai Lietuvoje? (proc.)

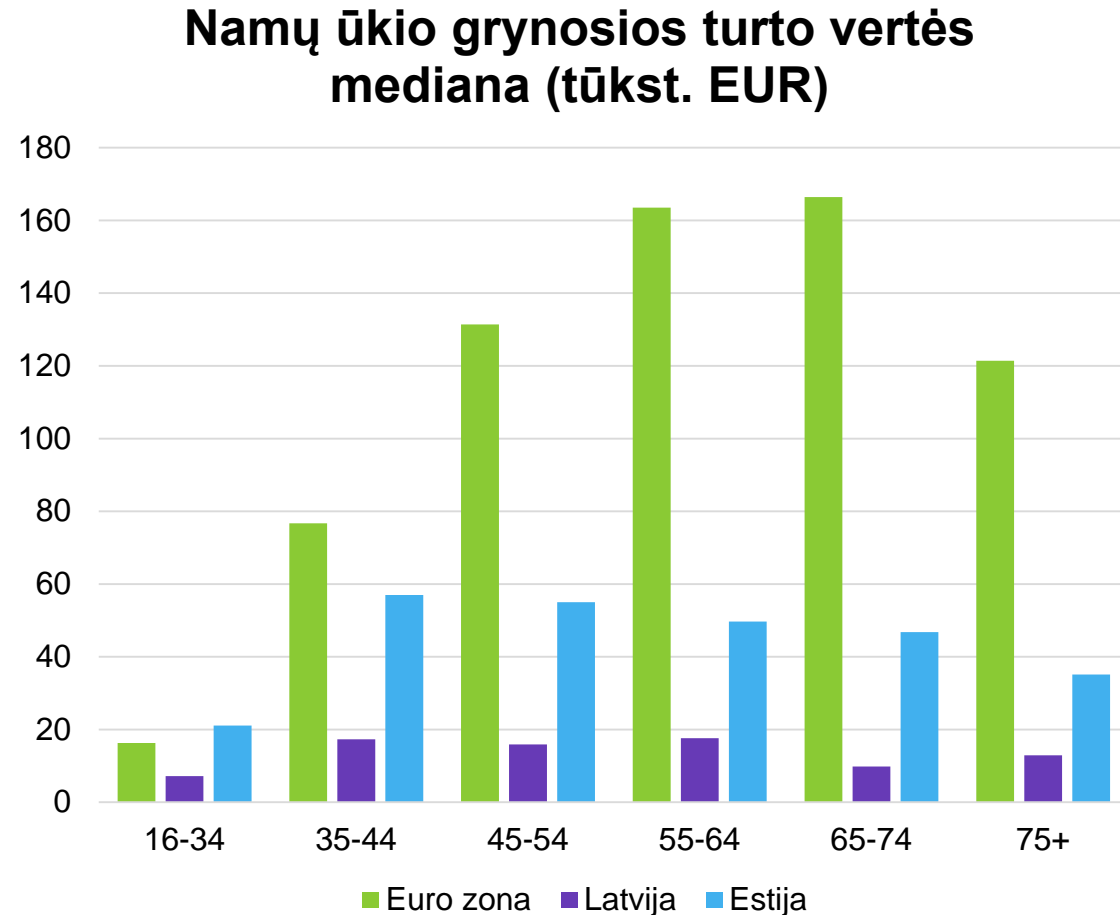
Gyvenimo ciklo teorijos pamokos

Pasitraukę iš aktyvios darbo rinkos pensinio amžiaus asmenys pagal gyvenimo ciklo teoriją turėtų mažinti grynąją turto vertę (*praktiniai pavyzdžiai to griežtai nepatvirtina*)

Skiriasi Baltijos šalių ir Vakarų Europos grynojo turto pokyčiai

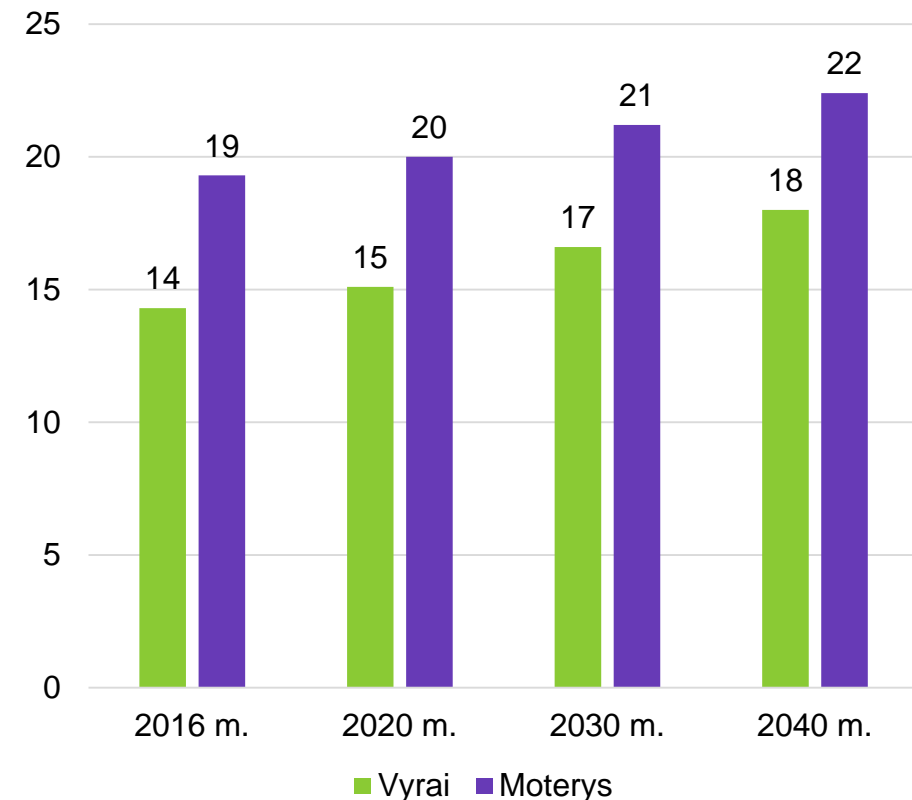
- Istorinės aplinkybės
- Baltijos šalyse pagrindinis būstas sudaro daugiau negu pusę viso namų ūkių turto vertės, visas nekilnojamasis turtas iki 80 proc. turto
- Baltijos šalyse finansinis turtas iki 10 proc. viso turto, euro zonoje arčiau 20 proc.

Senstanti ir mažėjanti visuomenė vs didesnių pajamų lūkesčiai

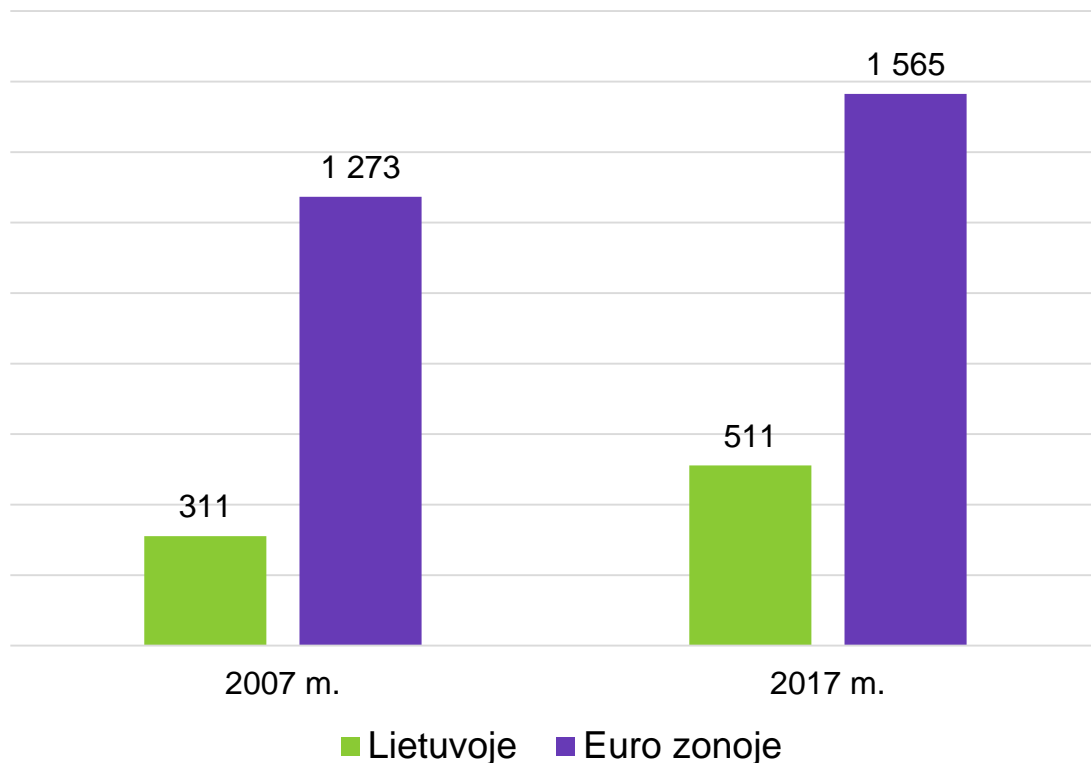
- Moksliniai darbai įrodė, kad senstanti visuomenė daro neigiamą įtaką realiam būsto kainų lygiui
- Gyventojų tankumas
- Ilgėjančios gyvenimo trukmės faktorius
- **Galutinis poveikis NT rinkai priklauso nuo realių pajamų, palūkanų, kredito rinkos ir kitų veiksnių pokyčių**

Vidutinė likusi tikėtina gyvenimo trukmė, sulaukus 65 metų (m.)

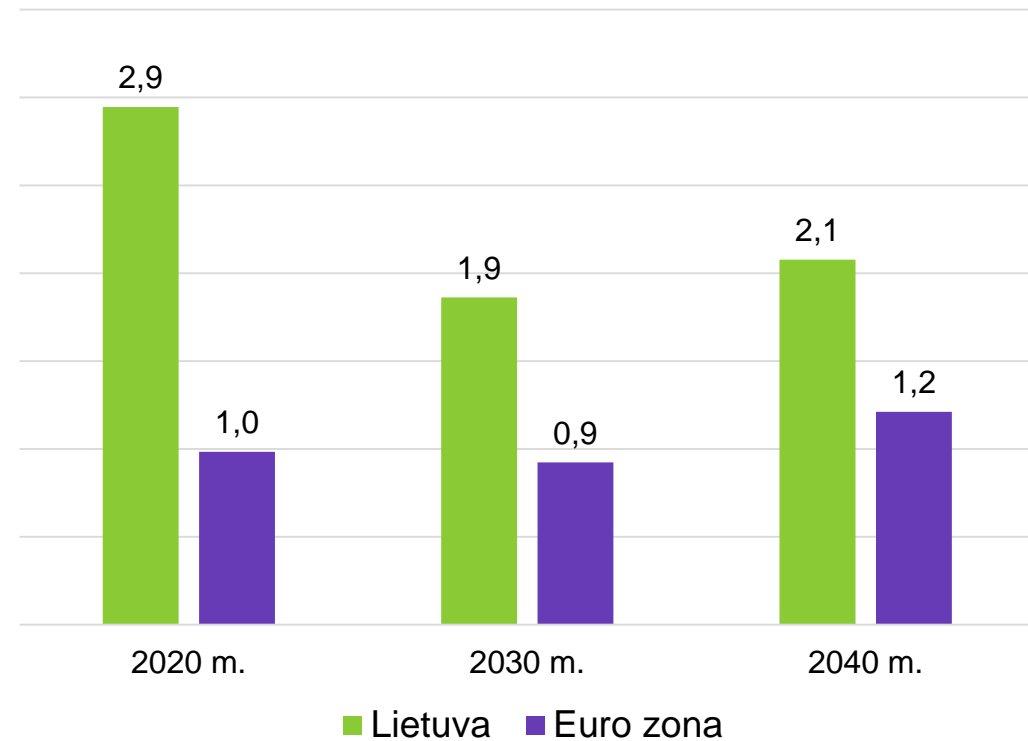

Viltys į tolesnę ekonomikos konvergenciją

Disponuojamos vidutinės vieno namų ūkio nario pajamos (EUR)

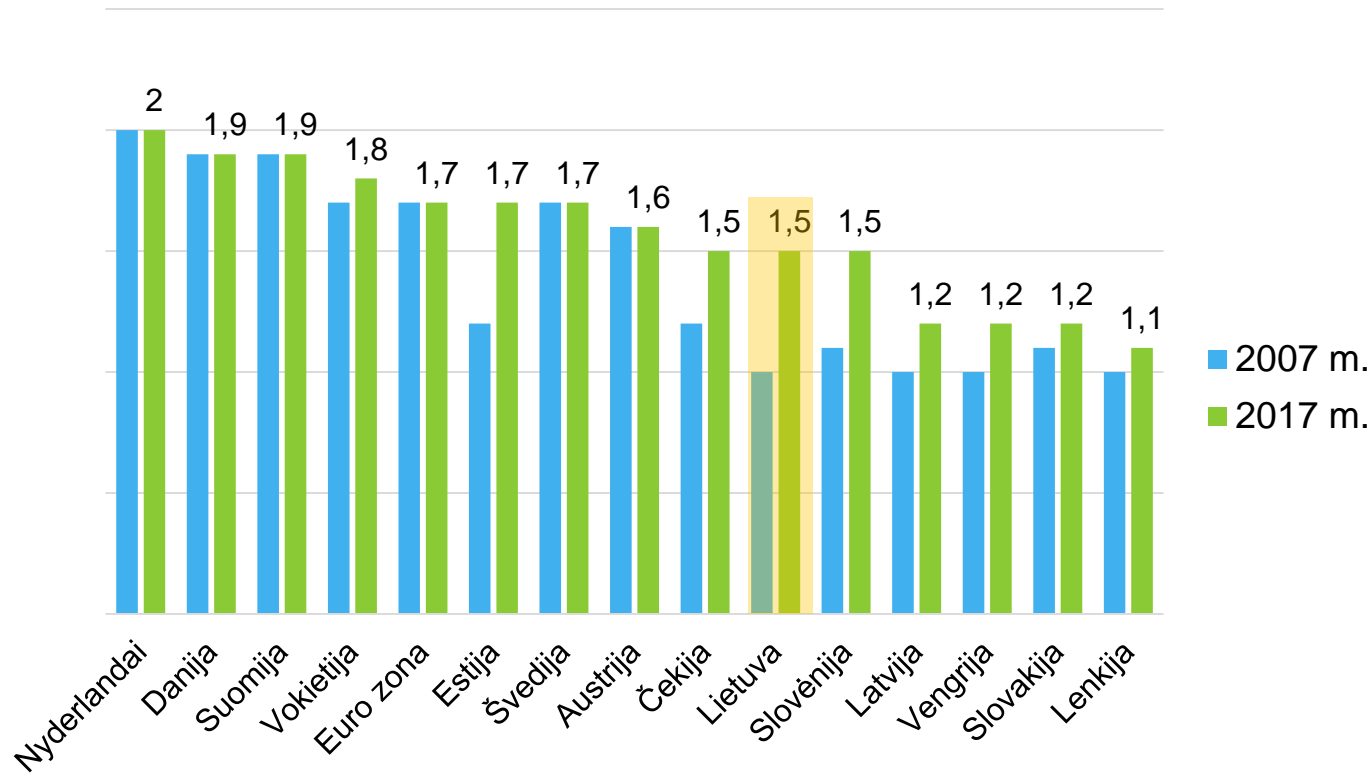

Potencialaus BVP vienam gyventojui augimas (proc.)

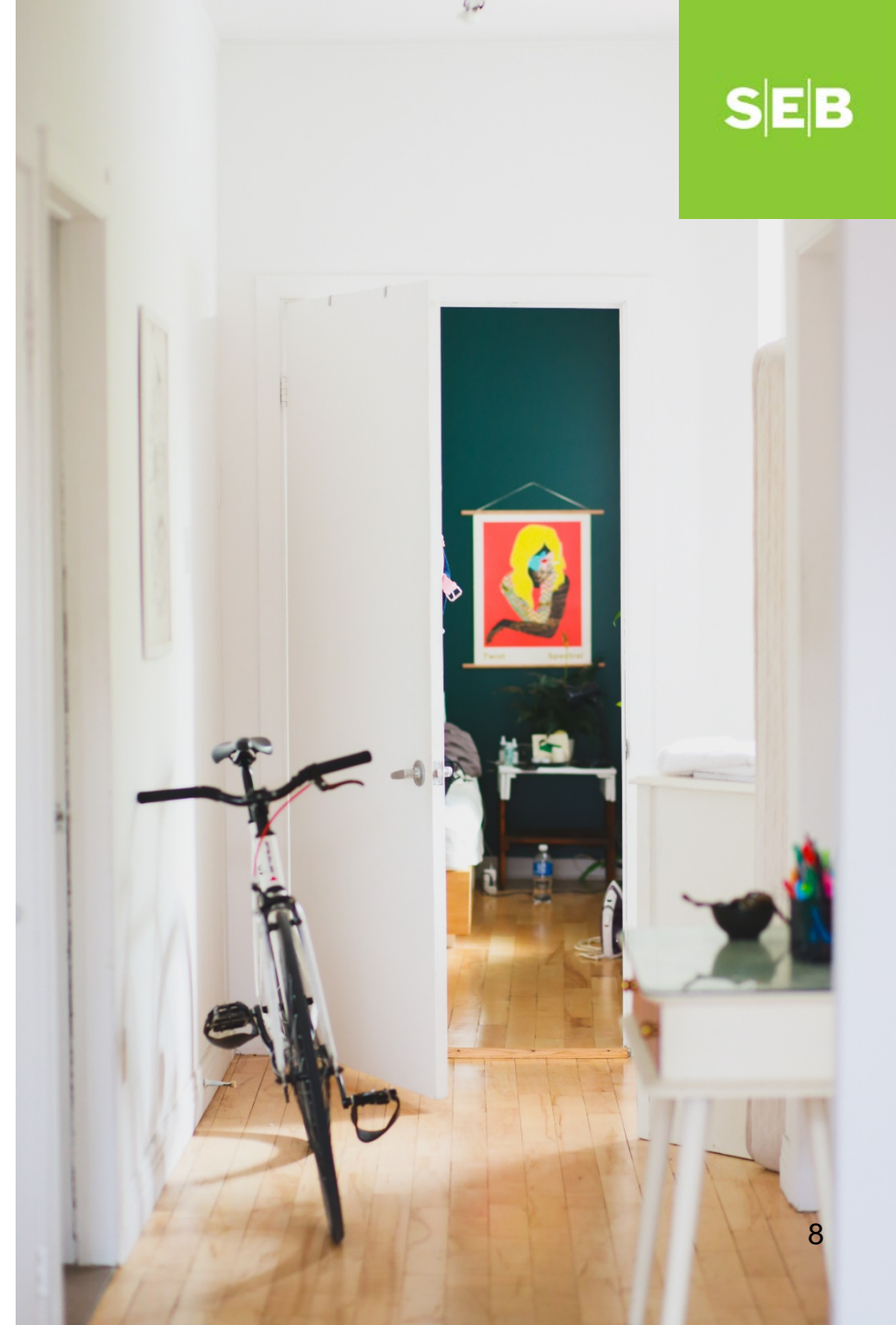

Pagal būsto dydį artėjame prie vakarų Europos lygio

Vidutinis kambarių skaičius vienam asmeniui

Šaltinis Eurostatas.

Naujo būsto paskolos savininko amžius per dešimt metų mažai pasikeitė

Naujų būsto paskolų savininkų amžius (metai)

	2007 m.	2017 m.
Mediana	31	32
1 kvartilis	27	28
3 kvartilis	39	38

Naujų būsto paskolų trukmė (metai)

2017 m.	Amžius	Trukmė
Mediana	30	25
1 kvartilis	25	18
3 kvartilis	40	30

Būsto paskolos turētāju amžius didėja

SEB banko būsto paskolų turėtojų amžius laikotarpio pabaigoje (m.)

	2007 m.	2012 m.	2017 m.
Mediana	34	37	39
1 kvartilis	29	33	34
3 kvartilis	41	45	46

Būsto apmokestinimas

- Pateisinamas Finansų ministerijos noras apmokestinti ne pagrindinį gyvenamąjį būstą
- Toks modelis reikalauja mažiau išimčių
- Platesnis gyvenamojo būsto mokesčio taikymas, jeigu **toliau būtų mažinama darbo jėgos apmokestinimo našta**
- Senstant visuomenei ir daugėjant laisvo gyvenamojo būsto bus vis aktualesnis efektyvus kapitalo panaudojimas

Ačiū už dėmesį

Tadas Povilauskas
Vyriausiasis ekonomistas
2018 m. lapkričio 29 d.

